

Beleidsregel 'nulbeleid' coffeeshops Valkenswaard 2024

De Burgemeester van de gemeente Valkenswaard

Besluit:

De beleidsregel 'nulbeleid' coffeeshops Valkenswaard 2024 vast te stellen en bekend te maken.

Deze beleidsregel treedt in werking met ingang van de dag volgend op die van de openbare bekendmaking.

Deze beleidsregel wordt aangehaald als: beleidsregel 'nulbeleid' coffeeshops Valkenswaard 2024

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1. Inleiding

Voor u ligt de beleidsregel 'nulbeleid' coffeeshops Valkenswaard 2024 (hierna: beleidsregel) van de burgemeester van de gemeente Valkenswaard. De gemeente, politie en het Openbaar Ministerie (hierna: OM) dragen elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheid bij aan een samenhangend en effectief coffeeshopbeleid. In dit document wordt het nulbeleid van de burgemeester van Valkenswaard uiteengezet. Hierbij wordt op de eerste plaats aandacht besteed aan het juridische kader. Nadat dit kader uiteen is gezet wordt kort aandacht besteed aan het landelijke en regionale coffeeshopbeleid, waarna uiteindelijk het lokale beleid is opgenomen.

1.2 Coffeeshop Vestigen

De burgemeester is in zijn hoedanigheid van het bestuursorgaan belast met het toezicht op de voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven. Op basis van de gewijzigde Opiumwet is bepaald dat de burgemeester bevoegd is tot het opleggen van een last onder bestuursdwang als in woningen of lokalen dan wel in of op bij woningen of zodanige lokalen behorende erven een middel als bedoeld in de Opiumwet behorende lijst I of II wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig is. Daarbij is de burgemeester op basis van de Gemeentewet belast met het handhaven van de openbare orde.

De burgemeester kan de toestemming tot het vestigen van een coffeeshop weigeren op basis van artikel 13b van de Opiumwet. Hierin voorziet deze beleidsregel.

1.3 Coffeeshopbeleid

Het vaststellen van een consistent en onderbouwd coffeeshopbeleid is van belang voor de effectiviteit van de handhaving. De rechter laat het bestuur doorgaans de ruimte om van zijn handhavingsinstrumenten gebruik te maken, maar vraagt wel naar het onderliggende beleid.

Het drugsbeleid van de regering ten aanzien van softdrugs is gericht op ontmoediging, schadebeperking en beheersbaarheid. Dit beleid bestaat uit een evenwichtige benadering van het softdrugsprobleem, vanuit de vraag- en aanbodkant, de gezondheidszorg en de invalshoek van de openbare orde. Het aantal coffeeshops is de afgelopen jaren, met name in de grotere steden in ons land enorm toegenomen. Dit is (mede) een gevolg van het strafrechtelijk gedoogbeleid van het OM ten aanzien van softdrugs. Vanwege de negatieve uitstralingseffecten die de vestiging van coffeeshops met zich meebrachten zijn de grotere steden het aantal coffeeshops aan het verminderen.

Eén van de effecten van dit handelen is dat in toenemende mate kleine(re) gemeenten buiten het stedelijk gebied met (aanvragen tot) vestigingen van coffeeshops worden geconfronteerd. Ook is een toename van de vraag naar softdrugs te constateren: het aantal softdrugsgebruikers groeit.

Indien gemeenten de vestiging van coffeeshops effectief willen reguleren dan dient hiertoe beleid vastgesteld te zijn door het regionale driehoeksoverleg. Dit beleid is tevens nodig om effectief te kunnen handhaven (zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk). Met dit beleid geeft de burgemeester van Valkenswaard de richtlijnen aan op basis waarvan hij aanvragen behandelt.

1.4 Doelen van de beleidsregel

Het nulbeleid van de burgemeester van Valkenswaard heeft de volgende doelstellingen:

- Op basis van artikel 13b van de Opiumwet, een nulbeleid te voeren ter bescherming van de volksgezondheid, het woon- en leefklimaat en de openbare orde in de gemeente Valkenswaard.
- Voorkomen dat de gezondheid van inwoners in de gemeente nadelig wordt beïnvloed als direct of indirect gevolg van een vestiging van een coffeeshop.
- Voorkomen dat het woon-en leefklimaat in de gemeente nadelig wordt beïnvloed als direct of indirect gevolg van een vestiging van een coffeeshop.
- Voorkomen dat de openbare orde in de gemeente nadelig wordt beïnvloed als direct of indirect gevolg van een vestiging van een coffeeshop.
- Dit beleid is gericht op het volledig weren van coffeeshops in de gemeente Valkenswaard waarvan de exploitatie (ook) is gericht op de verkoop of de handel in softdrugs.

Gezien de hierboven benoemde doelstellingen en het karakter van de gemeente Valkenswaard heeft de burgemeester als doel een coffeeshop binnen de gemeentegrenzen niet te gedogen.

1.5 Besluit

De burgemeester besluit, ook gelet op het vorenstaande, op basis van artikel 13b van de Opiumwet, ter bescherming van de volksgezondheid, het woon-en leefklimaat of de openbare orde in de gemeente Valkenswaard een nulbeleid te voeren. Dit beleid is gericht op het volledig weren van coffeeshops in de gemeente Valkenswaard waarvan de exploitatie (ook) gericht op de verkoop of handel in softdrugs.

Hoofdstuk 2 Juridisch kader

Hieronder is het juridisch kader van dit beleid weergegeven.

- Artikel 172, eerste lid, van de Gemeentewet bepaalt dat de burgemeester is belast met het handhaven van de openbare orde.
- Op basis van artikel 174 Gemeentewet is de burgemeester (in zijn hoedanigheid van bestuursorgaan) belast met het toezicht op de voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven.
- Coffeeshops zijn voor “het publiek openstaande gebouwen” zoals bedoeld in artikel 174 Gemeentewet en worden gekenschetst als “openlijke verkooppunten van cannabis dan wel softdrugs”.
- De artikelen 2 en 3 van de Opiumwet stellen het in- en uitvoeren, telen, bereiden, bewerken, verwerken, verkopen, afleveren, verstrekken, vervoeren, aanwezig hebben en vervaardigen van de onder de wet vallende verdovende middelen strafbaar.
- Artikel 13b, eerste lid, van de Opiumwet bepaalt dat de burgemeester bevoegd is tot het opleggen van een last onder bestuursdwang als in woningen of lokalen dan wel in of op bij woningen of zodanige lokalen behorende erven een middel als bedoeld in tot deze wet behorende lijst I of II wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig is. Onder deze middelen vallen:
 - o harddrugs (Lijst I: o.a. cocaïne, heroïne, LSD en amfetaminen);
 - o softdrugs: (Lijst II: o.a. de cannabisproducten).
- De burgemeester kan op basis van artikel 2:28 van de ‘Algemene plaatselijke verordening Valkenswaard 2024’ (hierna: APV) een vergunning tot het vestigen van een coffeeshop weigeren.
- Artikel 4:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb) bepaalt dat een bestuursorgaan beleidsregels kan vaststellen over tot een aan hem toekomende bevoegdheid.
- Artikel 1:3, vierde lid, Awb definieert de term “beleidsregel” als: een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan.
- Voor het exploiteren van een coffeeshop is een exploitatievergunning vereist op basis van artikel 2:28, eerste lid, van de APV en is een “gedoogverklaring” vereist.
- Een exploitatievergunning kan op grond van artikel 1:8, lid 1 APV worden geweigerd in het belang van de openbare orde, veiligheid en volksgezondheid.
- Handhaving vindt plaats door het opleggen van een last onder bestuursdwang of door het opleggen van een last onder dwangsom.

2.1 Regelgeving

De wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop dit beleid is gebaseerd is artikel 1:8, 2:27 en 2:28 APV. Hoewel coffeeshops niet expliciet genoemd worden in artikel 2:27 van de APV, vallen deze wel onder het begrip ‘openbare inrichting’. De definitie spreekt immers ook over het verstrekken van rookwaren.

Een openbare inrichting moet voldoen aan de eisen die gesteld worden aan een exploitatievergunning als in de zin van artikel 1:8 en 2:28 van de APV. In artikel 1:8 is bepaald dat de vergunning kan worden geweigerd in het belang van de openbare orde, veiligheid en volksgezondheid.

Hoofdstuk 3 Landelijke kader

In de in 1995 verschenen Drugsnota 'Het Nederlands drugsbeleid; continuïteit en verandering' wordt de centrale doelstelling van het Nederlandse drugsbeleid genoemd: '*het voorkomen dan wel beperken van de risico's van druggebruik voor het individu, zijn directe omgeving en de samenleving*'. Dit betekent concreet dat zowel landelijk als lokaal wordt beoogd dat;

- De markt voor softdrugs van de markt voor harddrugs gescheiden blijft;
- Overlast en verstoring van de openbare orde zoveel mogelijk worden beperkt en beheersbaar blijft;
- Gezondheidsrisico's, met name voor jongeren, worden door middel van preventie en voorlichting zoveel mogelijk beperkt.

Het landelijke kader van het gedoogbeleid bestaat uit de Opiumwet en de Aanwijzing Opiumwet van het OM. In artikel 3 van de Opiumwet staat het verbod op de verkoop van henneproducten. Deze producten staan gespecificeerd op Lijst II van dezelfde wet.

De basis van het gedoogbeleid is de Aanwijzing Opiumwet van het OM. Onder strenge voorwaarden, die in de Aanwijzing staan beschreven, wordt er niet strafrechtelijk opgetreden tegen de verkoop van henneproducten die op Lijst II staan. Deze voorwaarden gelden voor alle coffeeshops in Nederland. Het is niet mogelijk om als gemeente in het coffeeshopbeleid hiervan af te wijken. De voorwaarden worden ook wel aangeduid als AHOJGI-criteria.

Op grond van de AHOJGI-criteria is het voor een coffeeshop verboden te:

- Afficheren;
- Harddrugs te verhandelen;
- Overlast te veroorzaken;
- Jeugdigen onder de 18 jaar in de coffeeshop toe te laten of aan hen te verkopen;
- Grote hoeveelheden te verhandelen (niet meer dan 5 gram per persoon per transactie) of op voorraad te hebben (niet meer dan 500 gram);
- Toegang te verlenen en te verkopen aan anderen dan Ingezetenen van Nederland.

Het ingezetenen criterium is per 1 januari 2013 aan de gedoogcriteria toegevoegd. Dit criterium maakt daarmee onderdeel uit van het landelijk kader, waarmee het lokale coffeeshopbeleid in overeenstemming dient te zijn.

Hoofdstuk 4 Regionaal beleid

Gezien de problematiek met betrekking tot coffeeshops hebben de burgemeesters, de fungerend hoofdofficier van Justitie en de korpschef van de politie, in de vergadering van het Regionaal College van de politieregio Brabant Zuidoost van 18 juni 1997 de navolgende beleidsuitgangspunten vastgesteld:

- Voor de regio Brabant Zuidoost wordt een nulbeleid met betrekking tot coffeeshops voorgestaan;
- Inwonertallen zijn hierbij niet maatgevend;
- De vestiging van coffeeshops wordt beperkt tot de gemeenten Eindhoven en Helmond;
- Overige gemeenten in de regio hanteren een nulbeleid.

Hoofdstuk 5 Lokaal beleid

De burgemeester van de gemeente Valkenswaard kiest ervoor om een nulbeleid te hanteren en daarmee aan te sluiten bij de beleidsuitgangspunten van het regionale beleid.

5.1 Argumenten

1. Karakter gemeente:

Valkenswaard is een prachtig groene, bruisende gemeente, waar het fijn wonen en recreëren is. Met volop plekken om plezier te maken en op avontuur te gaan in de buitenlucht. Een mooie plek voor inwoners en bezoekers, met extra aandacht voor jongeren en jonge gezinnen. Een coffeeshop past niet bij dat karakter.

2. Aantasting woon- en leefklimaat:

Het gedogen van een coffeeshop, dan wel meerdere coffeeshops, betekent een aantasting van de openbare orde. De verwachting is dat door het gedogen van deze coffeeshop(s), de druggelateerde overlast toe zal nemen. Hierbij wordt ook gewezen op toenemende structurele geluids- en parkeeroverlast veroorzaakt door kort parkerende auto's van bezoekers die de coffeeshop(s), veelal op ongewenste tijden bezoeken. Ook vanwege de relatie drugs en criminaliteit kan de aanwezigheid van een coffeeshop gevoelens geven van sociale onveiligheid.

3. Bescherming van de jeugd:

Jongeren zijn een kwetsbare groep. De gevolgen van het gebruik alcohol- en drugs kan leiden tot negatieve invloed op de (geestelijke) gezondheid, het sociale leven als op de school-, werkprestaties. Daarnaast wordt een vroege startleeftijd (onder de 18 jaar) van cannabisgebruik in verband gebracht met een verhoogd risico op het later ontwikkelen van psychische stoornissen, afhankelijkheid/verslaving, gebruik van harddrugs en mogelijke cognitieve stoornissen. Het weren van coffeeshops uit onze gemeente beoogt een drempel op te werpen zodat jongeren, in hun woonomgeving, niet direct de gelegenheid krijgen om softdrugs te bemachtigen en te gebruiken.

4. Beschermen volksgezondheid:

Onderzoek heeft uitgewezen dat blowen aanzienlijk ongezonder is dan werd aangenomen. Vooral depressies en angstbeelden kunnen het gevolg zijn van regelmatig (soft)drugsgebruik. Vanuit het oogpunt van volksgezondheid is het daarom wenselijk om de verkoop en het gebruik van cannabis te beperken.

5. Alternatieven in de regio:

Binnen hooguit 30 minuten reizen buiten de gemeente Valkenswaard zijn meerdere coffeeshops te vinden (in Eindhoven). Door het niet laten vestigen van een coffeeshop in de gemeente Valkenswaard wordt de behoefte eraan niet onthouden.

6. Drugstoerisme/Geografische ligging:

De gemeente Valkenswaard is een grensgemeente met goede verbindingen naar België. Indien in Valkenswaard een coffeeshop gevestigd wordt, is het aannemelijk dat klandizie uit België de coffeeshop bezoekt. 'Toeristen' en personen onder de 18 jaar moet de toegang worden geweigerd. Het doorverkopen in de nabijheid van coffeeshop wordt 'straathandel' genoemd en het toegangsverbod werkt deze handel in de hand. De straathandel in drugs betekent altijd een aantasting van de openbare orde.

7. Handhaving:

Naast de controle van de coffeeshop zelf, zal het toezicht op doorverkoop in de omgeving van de coffeeshop extra politie-inzet vergen. De politiecapaciteit en capaciteit van gemeentelijke handhaving in dit gebied is schaars. Het inzetten van extra capaciteit door vestiging van een coffeeshop in dit gebied is dan ook niet gewenst.

8. Regionaal beleid:

Afwijking van het hierboven genoemde regionale beleid zou dit samenhangende beleid frustreren met alle negatieve gevolgen van dien.

- Afwijken van het regionaal vastgestelde beleid zou voor de gemeenten in het politiedistrict Helmond betekenen dat bij eventuele vestiging van een coffeeshop een onevenredige toeloop op deze coffeeshops zou ontstaan.
- Het toestaan van een coffeeshop betekent dat extra politiecapaciteit vrijgemaakt moet worden voor controle van de AHOJGI criteria.
- De vestiging van een coffeeshop betekent immers niet dat de straathandel, de handel vanuit woonhuizen en/of de drugsoverlast afnemen. Uitgangspunt van dit beleid is het voorkomen dat de veiligheid, de openbare orde en de gezondheid van de inwoners in de gemeenten nadelig wordt beïnvloed als direct of indirect gevolg van de vestiging van een coffeeshop.

Gelet op bovenstaande argumenten kiest de burgemeester van de gemeente Valkenswaard voor het weigeren van een exploitatievergunning voor een coffeeshop. Dit betekent dat de vestiging van een coffeeshop in onze gemeente per definitie de openbare orde negatief beïnvloedt. Het vestigen van een coffeeshop in de gemeente Valkenswaard wordt daarom niet gedoogt.

9. Bestaand beleid

De gemeente Valkenswaard voert al jaren een zogenaamd 'nulbeleid' als het gaat om coffeeshops in de gemeente. Dit lag echter niet vast in een beleidsregel maar in de 'Kadernota Integrale Veiligheid 2019 – 2022'.

Hoofdstuk 6 Handhaving

Met verwijzing naar het juridisch kader, zoals vermeld in deze beleidsregel, is voor het exploiteren van een coffeeshop een exploitatievergunning op basis van artikel 2:28 van de APV en een gedoogverklaring vereist. Een exploitatievergunning kan worden geweigerd op basis van artikel 1:8 en 2:28 van de APV.

Met het toepassen van deze beleidsregel, waarin het beleid over coffeeshops wordt vastgesteld, weigert de burgemeester een exploitatievergunning en geeft hij geen gedoogverklaring af volgens de in dit beleid beschreven overwegingen.

Het beleid moet worden gehandhaafd. De productie en handel van (soft)drugs is illegaal en de burgemeester van de gemeente Valkenswaard tolereert dit niet. De burgemeester baseert het beleid op artikel 13b van de Opiumwet dat uitgaat van een actieve handhaving achteraf door het opleggen van een last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom.

Valkenswaard,

2 september 2024

*De Burgemeester
drs. A.B.A.M. Ederveen*